

ODBOROVÝ SVAZ STÁTNÍCH ORGÁNŮ A ORGANIZACÍ

Senovážné náměstí 23, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 222 241
E-mail: statorg@cmkos.cz, <http://statorg.cmkos.cz>

V Praze dne 17. května 2022

Stanovisko Odborového svazu státních orgánů a organizací k sněmovnímu tisku č. 215 - změna zákona o státní službě

V úvodu našeho stanoviska považujeme za zásadní sdělit, že považujeme za neakceptovatelný způsob, jakým byla novela tak zásadního zákona připravena. Cesta narychlo ušitého poslaneckého návrhu, který nebyl podroben široké odborné diskuzi a zejména nebyl adekvátně projednán se sociálními partnery, se odráží i v kvalitě předloženého materiálu. Novela reaguje na praktické aplikační obtíže pouze velmi dílčím a nedostačujícím způsobem a není způsobila zásadnějším způsobem zlepšit fungování a efektivitu státní správy.

Oproti tomu některé klíčové navrhované změny, zejména v oddělení úrovně náměstků členů vlády a předpokládaného „přesoutěžení“ představených, představují výrazně politizující zásahy do právní úpravy. Tyto změny v navržené podobě nelze označit jinak, než jako nástroje politického tlaku na obsazení státní služby, a tedy za odklon od jednoho z hlavních účelů zákona.

K jednotlivým navrhovaným změnám pak uvádíme následující:

K bodu 3 (§ 9 odst. 8):

Odborový svaz dlouhodobě deklaruje, že se rozhodně nebrání debatě o vydělení nejvyšší vrstvy, tedy náměstků pro řízení sekce, z režimu státní služby, ovšem toto oddělení je zapotřebí důkladně precizovat co do vzájemných vztahů a kompetencí, zejména aby nedocházelo ke kompetenčním či disciplinačním sporům a nejasnostem a k prolomení principů depolitizace.

Předložený návrh takto precizní rozhodně není. Zejména v možnosti určit, aby vrchní ředitel sekce byl zároveň náměstkem člena vlády se politická a manažerská úroveň opět směšují, což jde zcela proti smyslu jak navržených změn, tak samotného zákona o státní službě. Je nezbytné zejména rozlišovat působnost vůči státním zaměstnancům, kdo a jak bude oprávněn ukládat příkazy k výkonu služby, jak se bude postupovat v případě protichůdných příkazů atd. Tento krok vyžaduje hlubší diskuzi.

K bodům 13 a 19:

Dle našich informací se řada výběrových řízení musí provádět opakovaně, protože se na ně **nehlásí dostatečný počet relevantních žadatelů**. V tomto směru je nezbytné přistupovat opatrně ke změnám, které účast ve výběrovém řízení mohou zkomplikovat.

Krátká lhůta ve spojení s nutností doručení žádosti služebnímu úřadu může zejména v menších obcích způsobit praktické problémy, včetně nutnosti osobní cesty na daný úřad. Doporučujeme lhůtu ponechat na 10 kalendářních dnů a ponechat zachování lhůty podáním žádosti na poštu. Ohledně doručování žadateli nesouhlasíme s doručováním na e-mail, zejména z důvodu kybernetického rizika, spamových filtrů apod. Doručováním by bylo vhodné sjednotit s novelizovanou úpravou doručování zaměstnanci podle zákoníku práce.

Navrhované úpravy vylučování náhradních termínů jsou komplikované a není zřejmé, nakolik je taková úprava vůbec potřebná. Je nezbytné doplnit údaje o tom, u jak velkého podílu výběrových řízení můžeme hovořit o účelových žádostech o náhradní termíny, aby bylo možné vyhodnotit, zda jde skutečně o zásadní problém.

K bodům 29 až 32, 34, 35, 37, 38 a 41 až 44 (§ 52 odst. 3 až 5, § 53 odst. 3 až 5, § 54 odst. 3 až 5, § 55 odst. 3 až 5, § 57 odst. 3 až 5, § 58 odst. 2 až 4)

U těchto bodů se již projevuje odvracení od hlavních principů a cílů zákona o státní službě a nově by se měla umožnit pouze jednokolová výběrová řízení na představené a měla by se odstranit podmínka existence určitého zaměstnaneckého postavení (viz § 54 a násl. zákona o státní službě). Tato podmínka je dána např. u služebních míst státního tajemníka, vedoucího služebnímu úřadu, náměstka pro řízení sekce, ředitele sekce, ředitel odborů – zde byla účast v prvním kole výběrového řízení podmíněna výkonem určitého zaměstnání; žadatel musel být již státní zaměstnanec, úředník ÚZC, vedoucí zaměstnanec zařazený v organizační složce státu, akademický pracovník; tj. osoba se zkušenostmi z veřejné správy. Nově by se na tato místa přímo mohli hlásit i uchazeči ze soukromého sektoru. Určitě tedy dojde k rozšíření okruhu možných uchazečů o místa představených, otázka je však, zda tento přístup přinese větší množství kvalifikovaných uchazečů či se bude jednat o „dosazení svých známých a podporovatelů“ do služebních úřadů, a tím v podstatě o posílení účelových politických vlivů na státní službu.

V návrhu dále zcela postrádáme **posílení možností kariérního postupu zevnitř státní služby**. Na nedostatečné pobídky k výchově a vzdělávání kvalitních představených z řad stávajících státních zaměstnanců, včetně například reálné nemožnosti nahradit nedostatek formálního vzdělání dlouholetou praxí a kvalitním výkonem služby upozorňujeme od přijetí zákona. Navrhované změny tuto motivaci ke kariérnímu postupu naopak dále snižují.

K bodům 33, 36 a 40 (§ 54 odst. 1, § 55 odst. 1 a § 57 odst. 1) a k bodu 4 přechodných ustanovení:

S principem stanovení funkčního období představených lze souhlasit, ale není zřejmé, proč byla zvolena právě délka 5 let, nikoli období delší či kratší; takovou změnu je nezbytné skutečně řádně odůvodnit.

Velký otazník však přetrvává máme ohledně navrhovaného počátku těchto lhůt a také navrhovaného prvního „přesoutěžení“. Je naprosto zásadní navrhované změny podložit informacemi o tom, od kdy jsou aktuální představení v jednotlivých služebních úřadech na svá služební místa jmenováni. Podle našich informací velká řada z nich zejména na úrovni ředitelů odborů by k navrhovanému datu účinnosti novely dosáhla maximální možné délky jmenování a může tedy nastat situace, kdy bude opravdu významný podíl představených „přesoutěžen“ v podstatě plošně.

Takovéto komplexní změny na jednotlivých služebních místech představených zcela popírají smysl a účel zákona o státní službě. V souvislosti s dalšími navrhovanými změnami se zvyšuje riziko politizace a destabilizace téměř celých služebních úřadů. V navržené podobě pak působí pouze jako snaha vyříditi si politické účty a obsadit střední a vyšší management státní služby „svými lidmi“.

K bodu 50 (§ 108)

Je iluzorní domnívat se, že navržená změna představuje garanci volna ke vzdělávání, když je jeho povolení vázáno na skutečnost, že mu nebrání řádné plnění úkolů služebního úřadu. Dále upozorňujeme na to, že definice důvodu čerpání studijního volna v odst. 2 větě první v zásadě odpovídá obsahu prohlubování vzdělání ve smyslu § 107 zákona o státní službě, kdy na toto prohlubování má státní zaměstnanec nárok a považuje se za výkon služby.

K čl. III

Navrhované datum účinnosti k začátku příštího roku je absurdně brzké a nereálné.

Bc. Pavel Bednář
předseda OS SOO

**ODBOROVÝ SVAZ STÁTNÍCH
ORGÁNŮ A ORGANIZACÍ**
(1)
110 00 Praha 1, Senovážné nám. 23